

переконливо викладати свої думки, дискутувати, використовуючи різні способи аргументації, вести діалог із співрозмовниками, дотримуючись правил мовленнєвого етикету; працювати з різними типами текстів, у тому числі й з мовними формами різних жанрів, стилів і підстилів; оволодіння вмінням сприймати, аналізувати, зіставляти мовні явища й факти, коментувати та оцінювати їх під кутом зору нормативності, відповідності ситуації спілкування; формування дослідницької компетенції, удосконалення вмінь і навичок самостійної роботи з науковим текстом, різноманітними джерелами наукової інформації, зокрема електронної, розвиток умінь інформаційної переробки тексту, пошук інноваційних технологій. Успіх комунікативного акту буде залежати від уміння мовця зацікавити реципієнта сказаним.

На основі комунікативних умінь і навичок встановлюється комунікативна компетентність як здатність користуватися мовою залежно від ситуації. «Українська мова за професійним спрямуванням» дозволяє не лише підтримати наявні україномовні тенденції в освітньо-професійному спілкуванні, а й сприяє засвоєнню оптимальних способів оперування мовою як знаряддям досягнення успіху у професійній сфері.

Таким чином, професійна мовнокомунікативна компетенція особистості майбутнього спеціаліста є показником сформованості системи професійних знань, комунікативних умінь і навичок, ціннісних орієнтацій, загальної гуманітарної культури, інтегральних показників культури мовлення, необхідних для якісної професійної діяльності.

Сформувані професійну мовнокомунікативну компетенцію покликана сучасна система вищої технічної освіти. Важливу роль у цьому процесі відіграє вивчення студентами навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням».

1. Баракатова Н.А., Коцюбовська Г.А. *Ділова українська мова (довідково-інформаційні матеріали та тренувальні вправи): Навч. посіб.* – Дніпропетровськ: ДРІ ДУ УАДУ, 2003. – 64с, 2. Бикова Г.П. *Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник для студентів заочної форми навчання.* – К.: НАУ, 2002. – 122 с., 3. Загнітко А. П. *Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / Загнітко А. П., Данилюк І. Г.* – Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2006. – 480 с., 4. Максименко В. Ф. *Мова професійного спілкування / В. Ф. Максименко.* – Х. : ТОВ-СІНГ ПЛЮС, 2008. – 512с., 5. Мацюк З. *Українська мова професійного спілкування : навч. посібн. / Мацюк З., Станкевич Н.* – К. : Каравела, 2006. – 352 с., 6. Мозговий В.І. *Українська мова. Основи професійного спілкування службовців.* – Донецьк: Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій Донецької облдержадміністрації, 2003. 120 с., 36 табл., *Педагогічна майстерність / [І. А. Зязюн, Л. В. Карамущенко, І. Ф., 7. Хміль Ф. І. Ділове спілкування : навч. посібн. для студентів ВНЗ / Ф. І. Хміль.* – К. : Академія, 2004. – 280 с. (Альма-матер), 8. Шевчук С.В. *Українське ділове мовлення: Підручник.* – К.: Література ЛТД, 2003. – 480 с.

Макарчук О. Г.

Національний університет «Львівська політехніка»

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ДИСКУРС У ВИВЧЕННІ ПАРТІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Синергетика як міждисциплінарний напрям виникла у другій половині ХХ століття на основі критики класичної науки. Синергетична теорія запропонувала нові категорії, суттєві для розуміння суті сучасної журналістики, в тому числі й її важливої складової – партійної преси.

У першу чергу це т. зв. відкриті нелінійні системи. Щодо відкритості необхідно зазначити, що журналістика неможлива без постійної та різнобічної взаємодії з іншими системами. Наприклад, перші партійні українські видання, що виникли у кінці XIX ст. в Західній Україні (на той час входила до складу Австро-Угорської імперії) шукали порозуміння не тільки з адміністративними органами Відня, але й з представниками наддніпрянського (російського) політикуму.

Ідея ж нелінійності у партійній журналістиці може характеризуватися багатоваріантністю (альтернативністю) шляхів розвитку того чи іншого видання. Так, революційна нелегальна газета «Іскра», створена В.Леніним у 1900 р., мала на меті не лише відобразити позицію кількох членів редакції, але й згуртувати розпорошений соціал-демократичний рух тогочасної Росії.

З 1903 р. газета, що до того була органом РСДРП, після розколу партії переходить до рук її меншовицького крила. Натомість більшовики створюють фракційну газету «Вперед», що не тільки веде боротьбу з меншовицькою «Іскрою», але й згуртовує партійців на основі ленінських ідей. Третій (більшовицький) з'їзд РСДРП у Лондоні (1905 р.) затверджує новий партійний орган – газету «Пролетарій», що по суті, продовжує ленінську лінію.

На прикладі преси, зокрема більшовицької поч XX ст., синергетика демонструє, як оперувати складними системами та ефективно управляти ними. Виявляється, що головне тут не сила (в даному контексті – наклад, впливовість, популярність видання) але архітектура впливу на складну систему (режим самодержавства). Малі, але правильно організовані резонансні впливи на складні системи надзвичайно ефективні.

Важливою категорією синергетики є нерівноваженість системи, що пов'язана і з її власними особливостями і з нерівноваженістю середовища. Дійсно, якщо ми будемо розглядати під цим кутом зору журналістську творчість, то прийдемо до логічного висновку про залежність її від журналістів-професіоналів, від редакційної організації в рамках ЗМІ, від інформаційного потенціалу суспільства та ін., часом малопомітних, факторів.

Для прикладу, марксистська теорія журналістики виникла і сформувалася в середині XIX ст. в умовах наростання соціально-класових протиріч (нерівноваженість політичної системи ззовні). Разом з тим, талановитий і продуктивний політичний журналіст (на той час) Карл Маркс очолив у Кельні опозиційну газету «Rheinische Zeitung», авторський колектив якої переважно залишався анонімним, та вів постійну боротьбу проти цензури, а в кінцевому рахунку закликав до революційного оновлення світу.

В умовах нерівноваженості соціального середовища дії кожної окремої людини можуть впливати на макросоціальні процеси. Важливо вловити момент, зрозуміти соціальні запити мас і – відкорегувати суспільні настрої в бажаному напрямі. Так, ідеолог націонал-соціалістичної партії Німеччини Альфред Розенберг у 1920 р. доклався до перетворення маловідомої приміської мюнхенської газети «Völkischer Beobachter» у головний рупор нацистської партії з накладом понад 1, 5 млн. екземплярів (на 1944 р.). Ця газета (яка на початках мала наклад усього 8 тис екземплярів) відіграла значну роль у поширенні нацистської ідеології та перемозі донедавна маргінальної партії на виборах у липні та листопаді 1932 р. Зрозуміло, що далися взнаки й суто об'єктивні фактори, як-от світова економічна криза, розпорошеність лівих сил в Німеччині та Європі, психологічний тягар ганебного для Веймарської Німеччини Версальського миру тощо.

Звідси витікає необхідність постійного усвідомлення журналістом тягара відповідальності за долю соціальної системи та сучасного йому суспільства.

Робимо висновок, що базові положення синергетики можуть стати основою для вивчення партійної журналістики.